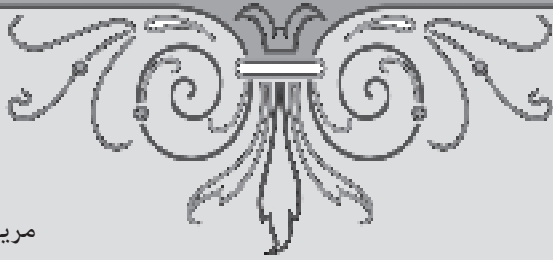

معرفی نسخه ی اهدایی

قرآن دست نویس به خط سیدصدرالدین موسوی استرآبادی

مریم محمدشفیع*

سابقه ی نگارش در تمدن اسلامی به کتابت قرآن کریم بازمی گردد. خداوند کریم کتابت قرآن را بزرگ شمرده و پیامبر(ص) را بدان فرمان داده است. بر پایه ی این تأکیدها و ترغیبها، کتابت و انتشار قرآن کریم، در طول تاریخ اسلام، روندی پیوسته و ناگسستنی داشته و بیش از هزار و چهارصد سال قدمت دارد. بر همین اساس در بین نسخ دست نویس اسلامی، بالاترین بسامد متعلق به قرآن کریم و پس از آن، علوم قرآنی است؛ کلام وحی از جمله کتبی است که تاکنون به زبان های مختلف ترجمه شده، تفاسیر متعددی بر آن نوشته شده و شروح و حواشی گوناگونی بر این تفاسیر وجود دارد. بنابراین این کتاب آسمانی در اعصار مختلف جولانگاه مقدسی برای دانشمندان و زمینه ساز هنرهای هنرمندان تذهیب کار و خوشنویس و جلدساز بوده و در گرو آن، شاهکارهای فراوانی از هنر اسلامی خلق شده است. در این شماره از فصلنامه میرداماد به معرفی یکی از قرآن هایی که به گنجینه ی نسخ خطی میرداماد اهداء شده خواهیم پرداخت.

این قرآن دست نویس که متعلق به خاندان میرضیائی استرآباد و جزو کتاب های کتابخانه ی مرحوم سیدمحمد میرضیائی از پیش کسوتان فرهنگ نوین استرآباد و گرگان بوده و کتابت آن توسط یکی از اعقاب این خاندان به نام سیدصدرالدین موسوی انجام گرفته، در اسفندماه ۱۳۹۶ توسط سرکار خانم ملیحه میرضیائی متولد ۱۳۱۴ گرگان و فرزند سیدمحمد میرضیائی، به منظور حفاظت و زنده نگهداشتن میراث خانوادگی خود، به گنجینه نسخ خطی مؤسسه فرهنگی میرداماد اهدا شده است.

*مسؤل مرکز اسناد

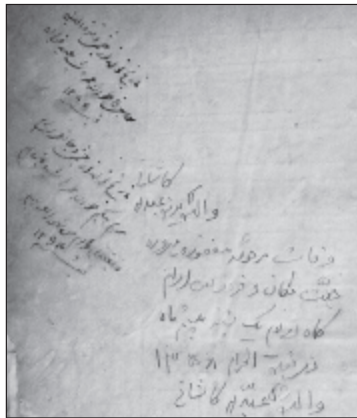
تاریخی میرداماد

مشخصات نسخه

عنوان: قرآن کریم مترجم (با ترجمه فارسی)

آغاز و انجام: کامل

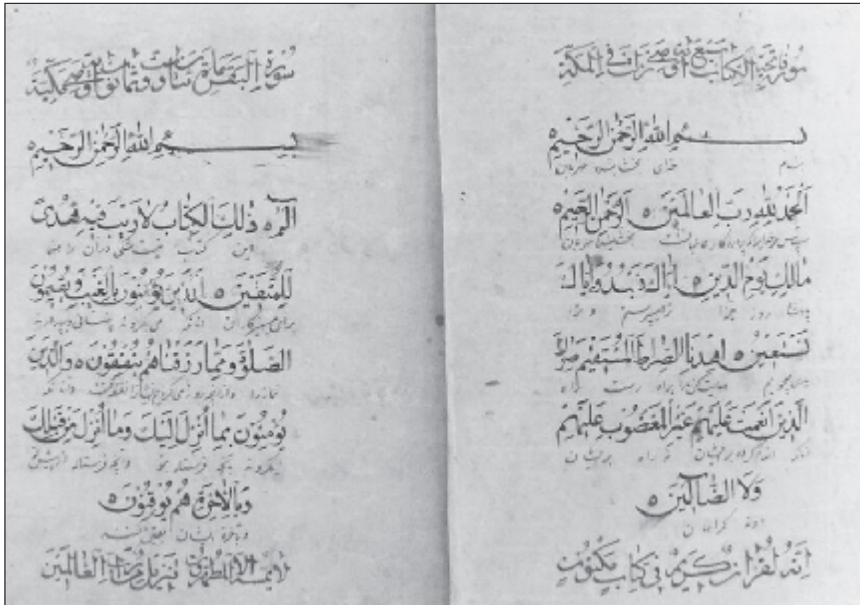
خط: نسخ. کاتب: سید صدرالدین الموسوی. تاریخ کتابت: ۱۲۷۵ ق. متن آیات به خط نسخ درشت مشکی، ترجمه آیات: به خط شکسته نستعلیق و به رنگ شنگرف. فاصله سطرها کاملاً باز است به طوری که ترجمه‌ها به راحتی ذیل سطور قرار گرفته است. توضیح: تنها ۳۱ صفحه‌ی اول نسخه (از فاتحه‌ی کتاب تا آیه ۲۰۸ سوره بقره) ترجمه شده است و ترجمه‌ی بقیه آیات ناتمام مانده است. سرسوره‌ها و فواصل بین آیات به سرخی تیره. در حواشی اوراق، شماره جزء‌ها به رنگ شنگرف، هم‌چنین برخی کلمات جا افتاده از متن به خط متن و با رنگ مشکی درج شده است. صفحات نسخه فاقد صفحه‌شمار و نسخه دارای رکابه می‌باشد. تعداد سطور در هر صفحه ۱۲ سطر. تعداد اوراق: ۳۲۳ برگ (۶۴۶ صفحه)، اندازه قطع برگ: (۳۳ × ۲۰ cm) و اندازه قطع نوشتار در هر صفحه: (۲۲ × ۱۳ cm). جنس کاغذ: آهارمهره نخودی. جنس جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج طلا اندازی شده. قطع جلد: رحلی (۳۳ × ۲۲ cm). آسیب‌های نسخه: اسیدی و شکننده شدن لبه‌ی برخی اوراق، اثر رطوبت و لکه‌های قهوه‌ای در برخی از اوراق، ایجاد تیرگی در گوشه‌های تحتانی اکثر اوراق (محل ورق زدن) بر اثر تماس رطوبت انگشتان دست، پارگی عطف در صفحات آخر، شسته شدن برخی کلمات بر اثر آب‌خوردگی، بعضی از صفحات (خصوصاً لبه‌ی برگ‌ها) قبلاً مرمت و وصالی شده است. حواشی خارج متن: در صفحه‌ی نخست نسخه تاریخ ولادت و وفات درج شده است: ۱- تاریخ وفات والده میرزا عبدالله کاشانی بتاریخ یکشنبه بیستم ذی‌عده الحرام ۱۳۵۸ هجری قمری (برابر با ۱۰ دی‌ماه ۱۳۱۸ خورشیدی) ۲- تاریخ تولد بتاریخ شب عید قربان سنه ۱۲۸۹-۳ تاریخ تولد مریم بیگم دهم ذی‌عده سنه ۱۲۹۴

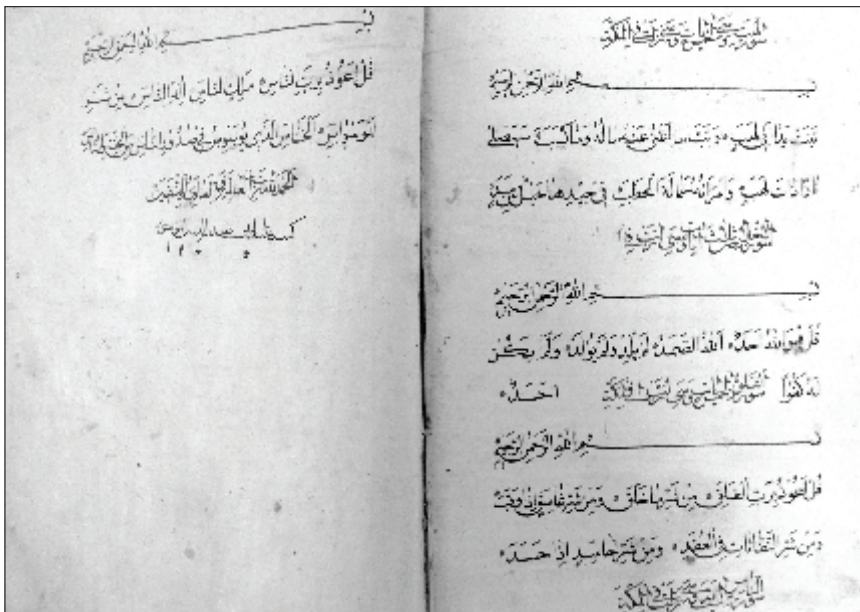
عکس: نمونه یادداشت‌هایی در تاریخ تولد و فوت

افراد در حاشیه قرآن دست‌نویس اهدایی

مسیحیان

دو صفحه آغازین قرآن دست نویس اهدایی

صفحه انجام و رقم کاتب سید صدرالدین موسوی استرآبادی